

ČESKÁ VERZE YALSKÉ ŠKÁLY ZÁVISLOSTI NA JÍDLE 2.0

Institut sociálního zdraví
Univerzity Palackého

Institut sociálního zdraví Univerzita Palackého v Olomouci

Helena Pipová & Natália Kaščáková & Peter Tavel & Klára Maliňáková
helena.pipova@gmail.com

ÚVOD

Závislost na jídle popisuje vzorec jedení, který je podobný užívání drog. Někteří lidé vykazují ve vztahu k jídlu symptomy závislosti (1). Tento konstrukt podporuje klinická praxe (2) a neurobiologické výzkumy (3). Závislosti na jídle je věnováno stále více pozornosti, především kvůli současné epidemii obezity (4). V České Republice se jedná o poměrně opomíjené téma, přestože s prevalencí obezity (21%) a nadváhy (34%) v české populaci, zaujímáme v Evropě přední příčky (STEM/MARK). Přinášíme předběžné výsledky prevalence závislosti na jídle dle české verze YFAS 2.0, která u nás zatím nebyla validizována.

METODA

Použili jsme novou verzi Yale Food Addiction Scale, YFAS 2.0 k měření závislosti na jídle (Gearhardt, 2016). Škála se skládá z 35 položek zaznamenávaných na osmi bodovou stupnici od nikdy po každý den. Otázky se ptají na 11 symptomů závislosti dle DSM V a klinický distress. Na základě počtu symptomů je proband zařazen do jednoho ze tří stupňů závislosti na jídle. Výsledný skóre symptomů může variovat od 0 do 11. Dle DSM V můžeme rozlišovat slabou závislost (2 až 4 symptomy), mírnou závislost (4 nebo 5 symptomů) a vážnou závislost (6 a více symptomů). Nástroj byl přeložen do češtiny a administrován na reprezentativním vzorku české populace (N=1841) - 48,8 % mužů a 51,2 % žen.

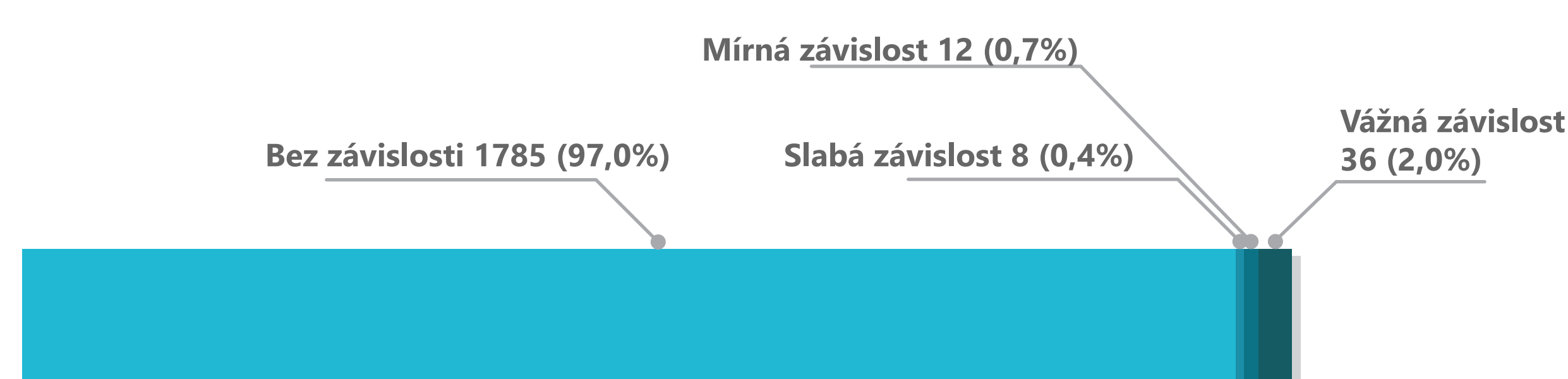
VÝSLEDKY

Prevalence závislosti na jídle je 3% pokud počítáme s klinickou signifikancí. V případě, že nepočítáme s klinickou signifikancí, na kterou se dotazovaly dvě otázky (Mé stravovací návyky mi často způsobovaly úzkost; Jídlo mi v životě způsobilo vážné problémy. Ať už problémy s denním režimem, prací, školou, přáteli, rodinou nebo zdravím.), prevalence je 16,5%.

Stupně závislosti na jídle v české populaci dle YFAS 2.0

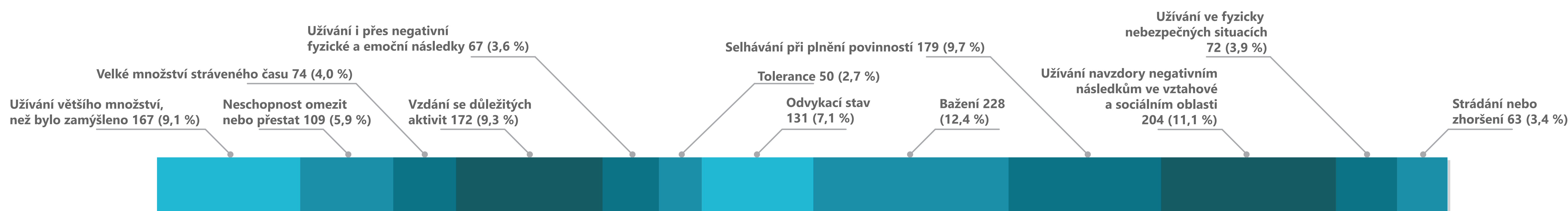

Závislost s klinickou signifikancí N (%)

Závislost bez klinické signifikance N (%)

Míra výskytu příznaků závislosti na jídle v české populaci dle YFAS 2.0

Prevalence symptomu (N = 1841)

ZÁVĚRY

Předběžné výsledky naznačují, že česká verze YFAS 2.0 by mohla být vhodným sebe posuzovacím nástrojem na měření závislosti na jídle. Dotazník má velmi vysokou reliabilitu (Cronbachovo $\alpha = 0,965$).

Závislost na jídle je složitou otázkou a náš výzkum je prvním krokem pro její analýzu v České republice. Dále budeme pracovat na validizaci tohoto nástroje. Hlubší pochopení této problematiky by mohlo pomoci při vývoji efektivní psychoterapie pro pacienty se závislostí na jídle, stejně jako k rozvoji efektivních strategií.

ZDROJE

- (1) Gearhardt, A. N., Corbin, W. R., & Brownell, K. D. (2016). Development of the Yale Food Addiction Scale Version 2.0. *Psychology of Addictive Behaviors*, 30(1), 113.
- (2) Pressman, P., Clemens, R. A., & Rodriguez, H. A. (2015). Food addiction: clinical reality or mythology.
- (3) Volkow, N. D., Wang, G. J., Tomasi, D., & Baler, R. D. (2013). Obesity and addiction: neurobiological overlaps. *Obesity reviews*, 14(1), 2-18.
- (4) Brownell, D. K., Gold, S. M. (2012) Food and Addiction: A Comprehensive Handbook. New York: Oxford University Press.